

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 156. Quid dicendum sit, quando valor rei mutuatæ postea crescit vel decrescit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

quid determinatum exigat, v. g. pecuniam, nam obligationi antidotali satisfieri potest per quidvis. Quòd si antequam det mutuum, sic excitet mutuatarium ad gratitudinem, rectè notat *Pollenter* super prop: ab *Innoc. XI* damnatas n. 1269. frequenter fore pactum tacitum, nam mutuatarius intelliget se postea obligandum, non ex mera liberali gratitudine, sed tacita quadam conventionione.

Q. 155. An sit usura, si per legatum sint tibi relictæ 909
1000: daleri, & interim dum non solvuntur, accipias aliquid pro interesse, postea autem totam summam. *R.* Putant aliqui esse usuram, alii negant cum *Castrop.* d. 6. p. 2., sed respiciendum est ad præsumptam saltem voluntatem testatoris, ab ea enim pendet, ut dicatur, an habeas vel non habeas jus ad tale interesse, si enim voluit, ut statim fruereris, habes jus; si autem voluit solvi pro commoditate hæredis, non habes jus. Quid autem dicendum sit circa dotem uxori promissam sed non solutam, dicitur n. 1115.

Q. 156. Quid dicendum sit, quando valor rei mutuatae postea crescit vel decrescit. R. Seqq: §. 1. Quando pecunia mutuata fuerat, v. g. 100: ducati in auro, & postea valor auri crescit, si mutuata fuit in ratione monetæ, id est, secundum valorem extrinsecum, prout ducatus in commercio humano valet, nunc v. g. duos & medium imperialem, satis est reddere in alia specie, quantum aurum tum valebat, quia per accidens se habebat species auri, sed mutuabatur tam multum monetæ: si verò mutuata fuit in ratione mercis, id est, secundum valorem intrinsecum, quia aurum illud erat tantæ perfectionis & ponderis,
Tom. III. Na debe-

deberet mutuarius reddere tantundem mer-
 cis, atque adeò secundùm valorem nunc intrin-
 secum auri. In dubio autem standum est pro mu-
 tuatario, quòd nempe datum fit in ratione mo-
 netæ, quia cùm mutuum essentialiter fit benefi-
 cium mutuantis erga mutuatarium, explicandum
 est in favorem mutuatarii, ita *Palav. l. 4. n. 65.*

911 §. 2. Licitum est dare mutuum, v. g. in trienti-
 bus, quos mutuans prævidet deponendos,
 quamvis mutuarius postea debeat reddere in
 alia moneta ejusdem valoris, quem habent tri-
 entes tempore mutuationis, uti probat *S. Th. o-
 pusc. 73. c. 14.*, quia mutuans dedit pro usu eo
 tempore, quo ita valebant trientes, & sic exponi
 poterant à mutuatario.

912 §. 3. Si in contractu nullum statuatur tempus,
 quo res reddatur, mutuans non est injustus, si
 non repetat, nisi quando res pluris venditur, quia
 sibi imputare debet mutuarius, quòd non red-
 dat tempore commodiore, *Tambur. l. 8. t. 3. c. 8.*
 §. 1. n. 5. *Spor. t. 6. c. 4. n. 15.* Hinc docet etiam
S. Th. supra, si dem hodie mutuo mensuram o-
 lei, recipiendam, quando pluris valebit, si para-
 tus sim recipere omni tempore, aut si illo alio
 tempore deberem mihi emere tali cariiori præ-
 tior, nullum esse vitium, quia non peto nisi æqua-
 le, aut tantùm me servo indemnem; si tamen
 nollem recipere tempore vilioris pretii, essem
 injustus, quia mutuarius potest reddere, quan-
 do vult.

913 §. 4. Si fuerit pactum de tempore reddendi, &
 initio æqualiter incertum fuerit, an tempore illo
 valor esset futurus major vel minor, non est usu-
 ra pacisci, ut eadem res reddatur, v. g. eadem
 quan-

quantitas mercium, idem numerus pecuniæ, item ut novum vinum reddatur pro antiquo. cuius nescitur pretium nunc esse minus, quam futurum sit postea, quamvis hoc sit futurum mutuanti utilius, quia poterit v. g. melius conservare novum, ita *Nav. Mol. Rebell. Less.* & alii cum *Castrop. p. 13. Pirh. l. 5. tit. 19. n. 54. & 56. Spor. n. 18. & 22.* Ratio est, quia non repetis nisi sortem, & licitum est tibi ex mutuo commodum quærere, quantum absque injuria mutuatarii comparare potes.

§. 5. Si sit probabilius vel ferè certum, quòd ⁹¹⁴ postea res pluris sit valitura, adhuc non est usura, si mutuans erat rem suam servaturus usque ad illud tempus, subtrahi tamen debet æstimatio laboris, periculi & sumptuum in re usque ad illud tempus conservanda, uti iidem docent, & ratio est, quia mutuans non tenetur ratione mutuatarii pati istud damnum: consequenter docet *Less. l. 2. c. 22. n. 49.*, si pecunias alioquin afferendas des ad censum redimibilem, addi posse pactum, ut redemptio fiat in eadem specie, etiamsi certum esset valorem esse augendum; contradicunt tamen *Laym: l. 3. t. 4. c. 16. n. 15. Spor. n. 20.*, quia hoc est onus novum, nec excusat ratio lucri cessantis, nam nihilominus lucraris 5: in 100.; itaque vel hos vel illud lucrum remitte.

§. 6. Si mutuans contrahat, ut mutuatarius ⁹¹⁵ non reddat mutuum ante tempus, quo probabiliter pluris valebit, est usura, uti cum communè *Lugo in resp. mor. l. 6. d. 23. n. 1. & de Just. d. 25. n. 118. & 125.*, Ratio est, quia non posse se, nisi tum, liberare à debito, est novum & grave onus mutuo extrinsecum.

916 §. 7. *Salas, Castrop.* suprà aliique apud *Steph. n. 116.* rectè dicunt probabile esse, quòd mutuans, si præscivit valorem etiam mercium esse minuendum, possit pacisci, ut ea quantitas mercium reddatur, quæ valore par sit mercibus mutuatis, quia nil petit supra sortem, hinc potest pacisci, ut reddantur plures mensuræ tritici postea minus valituri, sicuti enim posset vendere pretio nunc currente, sic potest mutuare secundùm valorem nunc præsentem, ita *Less. Lug. Pirh. n. 55.* In eo tamen casu, si valor cresceret, deberet consequenter pauciores mensuras recipere.

917 §. 8. Si nihil sit conventum, an reddenda sit eadem mensura vel valor attendendus, neque initio prævidebatur mutatio valoris, præsumitur fuisse mens contrahentium, ut reddatur juxta eandem mensuram rei secundùm eandem speciem, unde si non reddatur tempore debito, æstimari debet ejus valor, non secundùm tempus, quo datum est, sed quo reddi debuit mutuum, ita *Lugo, Pirh. n. 58.*; si autem initio prævidebatur mutatio valoris, præsumi debet voluisse eos, ut redderetur secundùm valorem & non mensuram. Excipe, nisi prævidebatur imminutio valoris, tum enim mutuans hoc ipso, quòd non moneret, censeretur remisisse & voluisse facere beneficium, ac mutuare secundùm naturam pari mutui juxta eandem mensuram, uti tenentur eadem AA., quod non tenet, si prævidebatur augmentum valoris, nam non debet præsumi delictum, quo mutuans de hoc non contrahens voluisset injustè obligare ad illum excessum.

918 Q. 157. An sit usura cedere alteri contractum usurarium. *Less. in auct. V. Societas officiorum.* sic habet: